

Aan:
de voorzitter en de leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 18 september 2003
Ons kenmerk 38/4/2003008620
Behandeld door de heer J. Nauta (0592) 365388
Onderwerp: Uitvoering collegeprogramma

Geachte voorzitter/leden,

De verslechterde economische situatie treft in toenemende mate ook de provincie Drenthe. De werkloosheid neemt toe en de beschikbaarheid van rijksmiddelen voor de noodzakelijke economische, infrastructurele en maatschappelijke investeringen neemt af. Daarom mag er geen tijd verloren gaan. Wij willen direct starten met de uitvoering van concrete maatregelen die erop gericht zijn aan deze negatieve ontwikkeling het hoofd te bieden. In aanvulling op de toegezonden begrotingsstukken zetten wij in deze uitwerking van het collegeprogramma de in 2004 noodzakelijk geachte extra maatregelen uiteen. Deze maatregelen baseren wij op een uitwerking van het collegeprogramma die u eveneens in deze brief aantreft. Wij nodigen u hierbij uit in uw kaderstellende rol een beoordeling te geven van de voorgestelde richting van het provinciale beleid en de daarop gestoelde concrete maatregelen.

De financiële vertaling van onze voorstellen voor het jaar 2004 en de dekking daarvan zijn concreet aangegeven. Wij achten het op dit moment niet opportuun keuzes voor te leggen met een meerjarige structurele doorwerking, omdat er nog te veel onzekerheden zijn over de gevolgen van het rijksbeleid. Naast een korting op het Provinciefonds van structureel € 1 miljoen per jaar, zal ook de rijksbijdrage voor de kosten van de dualisering fors lager zijn. Bovendien wordt de decentralisatie van rijkstaken onvoldoende met middelen gecompenseerd en zal er ook op specifieke doeluitkeringen aanzienlijk worden gekort.

Tegen deze achtergrond stellen wij u voor een behoedzaam en zorgvuldig begrotingsbeleid te voeren. Wij verwachten bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 een gedetailleerd inzicht te kunnen verschaffen in de effecten van het gewijzigde rijksbeleid. Dan zullen wij ook voorstellen doen voor de noodzakelijk geachte intensiveringen en ombuigingen voor de jaren 2005 en verder.

Nadere uitwerking collegeprogramma

Binnen de hoofdlijn *Ontwikkeling stedelijk gebied* onderscheiden wij een vijftal prioritaire thema's.

De gemeenten staan voor een aanzienlijke opgave om oude wijken te herstructureren. Enerzijds vanwege de situatie in die gebieden zelf die een extra inzet vereist om het leefklimaat te verbeteren. De stad moet aantrekkelijk blijven. Anderzijds vanuit het streven naar een zuinig ruimtegebruik. Wij stellen in onze benadering het bevorderen van een goed leefklimaat, zuinig ruimtegebruik, een integrale aanpak en het bevorderen van ruimtelijke kwaliteit centraal. Herstructureringsplannen brengen ten opzichte van nieuwe uitleg extra kosten met zich mee. De hiervoor aanwezige rijksmiddelen in het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) zijn beperkt. De verwachting is dat de tweede tranche van dit fonds (ISV-2) eerder uitzicht op minder dan meer middelen biedt. De woonplannen van de gemeenten maken inzichtelijk welke herstructureringsopgaven er liggen.

Tot een goed stedelijk leefklimaat behoort naast de fysieke verschijningsvorm ook het leefmilieu zelf. Binnen stedelijke gebieden, bijvoorbeeld op voormalige gasfabrieksterreinen, vormen bodemverontreinigingen belemmeringen voor herstructurering van oude wijklocaties. In de meeste gevallen heeft men problemen met de financiering. Met provinciale middelen kan er beweging gebracht worden in een aantal noodzakelijke saneringen.

Het streven is om de woningbouw steeds meer, overeenkomstig het POP-beleid, te concentreren in de kernzones. Hier ligt de ruimte. Onze aandachtspunten hierbij zijn de bescherming van kwetsbare gebieden, de ruimtelijke kwaliteit, de doordachte overgang naar en inpassing in het landelijk gebied en een goede ontsluiting en bereikbaarheid. Deze aspecten vragen extra middelen en een aanzienlijke provinciale betrokkenheid. Vaak gaat het om bovenlokale belangen. Een voorbeeld van samenwerking op dit gebied is de ontwikkeling van de stadsrandzone Assen-West. Deze aanpak willen wij graag ook bij andere steden bevorderen. De stedelijke kernzones zien wij als de motoren voor de economische ontwikkeling.

Met revitalisering van bedrijfsterreinen en stationsgebieden beogen wij het bevorderen van economische ontwikkeling en een goed vestigingsklimaat.

Een instrument in dezen is het zogenoemde parkmanagement dat ook buiten de steden op kleinere bedrijventerreinen toepasbaar is.

Daarnaast is stimulering van de toeristische sector in het stedelijk en in het landelijk gebied van belang.

De droge zomer en recente overstromingen hebben duidelijk gemaakt dat het waterbeheer nog een aanzienlijke inspanning vereist. Veel is het voorgaande decennium gebeurd, maar de grilligheid van het weer en de schaduwen die de klimaatverandering vooruitwerpt maken duidelijk dat er aanvullende maatregelen nodig zijn. Er zal veel meer ruimte voor het water gezocht moeten worden, zodat systemen meer veerkracht hebben. Naast de bergingsgebieden die in ontwikkeling zijn, zullen er ook in het stedelijk gebied extra inspanningen noodzakelijk zijn. Uitgangspunt is dat een gebied zelf zijn water vasthoudt en bergt en niet afwentelt op een ander gebied. Dit vraagt ruimte en doordachte oplossingen. Daarnaast neemt het

verharde oppervlak de laatste tijd sterk toe. Versnelde afstroming en hoge afvoergolven zijn het gevolg. Het huidige kanalenstelsel zit aan zijn grenzen. Ook hier zal iets moeten gebeuren. Naast veiligheid is er bij stedelijk water het aspect van woonkwaliteit. Een goede stedenbouwkundige inpassing van het water in de stad kan bijdragen aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van wijken en woonmilieus.

Behoud van werkgelegenheid, leefbaarheid, vitaliteit en kwaliteit zijn bij de intensivering van de hoofdlijn *Ontwikkeling van het landelijk gebied* sleutelbegrippen. Feitelijk gaat het om de onderwerpen land- en tuinbouw, water, natuur, landschap, cultuurhistorie, ecologische hoofdstructuur (EHS) en recreatie en toerisme.

De ambities voor het beleid voor het landelijk gebied zijn (in concept) geformuleerd (POP II, Notitie plattelandsbeleid, Kompas, Agenda voor de Veenkoloniën, Agenda voor het landelijk gebied). De komende jaren gaat het dan ook om uitvoering van dit beleid door middel van robuuste projecten. Kernwoorden daarbij zijn: integraal, selectief, minder rijksoverheid, meer op eigen kracht, meer Brussel, minder bureaucratie. De provincie heeft hierin een regisserende rol.

De gebieden waar primair de aandacht op zal worden gericht zijn het gebied van de Regiovisie Groningen – Assen (inclusief Drentse Aa), de nationale parken in Zuidwest-Drenthe en de Hunze/Veenkoloniën.

Voor de dekking van deze ambities denken wij aan een nieuwe bestemmingsreserve "Vitaal platteland Drenthe", waarin onder meer het krediet uitvoeringskosten plattelandsbeleid, de voorziening stimulering gebiedsgericht beleid (SGB), de bestemmingsreserve plattelandsstructuur, het krediet natuur en landschap en (deels) de stortingen in de Reserve flexibel beleid kunnen opgaan. Daarmee kan ontkooking en meer efficiency worden bereikt.

Concrete projecten en processen op dit gebied zijn de versterking van het vitaal platteland, gericht op cofinanciering van projecten voor landinrichting, SGB, Leader, Interreg, Kompas, POP en de aankoop, voorfinanciering en dekking van renteverlies van grondverwervingen. Daarnaast willen wij de sociaal-economische structuur van de Veenkoloniën versterken door de uitvoering van de Agenda voor de Veenkoloniën.

Ruimte voor water is gericht op het oplossen van problemen als gevolg van wateroverlast door de functiecombinatie van het ontwikkelen van natuurgebieden, het aanleggen van ecologische verbindingszones, het wonen aan het water, de recreatie en de verbreding van de landbouw.

Daarnaast streven wij naar verplaatsing van veehouderijbedrijven uit EHS. Jaarlijks willen wij twee à drie bedrijven verplaatsen.

De relatie platteland – ICT werken wij uit door in het bijzonder het SNN-project Breedbandontsluiting een impuls te geven. Dit ter stimulering van bedrijvigheid in kernzones en platteland.

De relatie natuur – toerisme is gericht op evenwichtige ontwikkeling van recreatiebedrijven in kwetsbare gebieden (pilot Westervelde) en op behoud en toeristisch aantrekkelijk maken van karakteristieke objecten en elementen.

Goede bereikbaarheid is een voorwaarde voor economische ontwikkeling van zowel stad als platteland. Geconstateerd moet worden dat zelfs in een plattelandsprovincie

als Drenthe de bereikbaarheid onder druk staat. Het toenemende verkeer zorgt daarbij voor veel slachtoffers.

Binnen de hoofdlijn *Bereikbaarheid* proberen wij de doorstroming te garanderen, het wegennet in Drenthe veilig te houden en te zorgen voor een goede (vaak dure) landschappelijke inpassing. Daarnaast werken wij aan een goede openbaarvervoersvoorziening, onontbeerlijk voor de ontsluiting van het platteland en voor het vervoer van grote groepen mensen naar school en werk.

Voorzieningen op het gebied van infrastructuur, veiligheid en openbaar vervoer kosten veel geld, juist in een tijd waarin wij de middelen zien afnemen. De herziene Gebundelde Doeluitkering (GDU) houdt voor het Noorden in dat er minder middelen beschikbaar komen. De recentelijk gepresenteerde Miljoenennota en de binnenkort uit te brengen Nota mobiliteit zorgen naar het zich laat aanzien voor extra financiële druk op de niet-randstedelijke provincies. De verschuiving van middelen kan niet gecompenseerd worden door gemeenten of andere partners. Inmiddels zijn wij samen met de gemeenten begonnen aan de ontwikkeling van een nieuwe manier van inzet van GDU-middelen. Wij kiezen daarbij voor een corridorwijze aanpak voor 2004, vooruitlopend op een definitievere bestedingssystematiek.

Aangezien maatregelen in de sector Verkeer en vervoer vaak een kwestie van lange adem zijn, hebben uw staten een paar jaar geleden een investeringsnota vastgesteld waarin de projectplanning is gegeven tot 2010. Hierin is rekening gehouden met een bepaalde bijdrage van derden. Onder invloed van de gewijzigde rijksbemoeyenis is het noodzakelijk deze nota te actualiseren. Wij doen dat met een planhorizon tot 2015. Daarbij blijven meerjarige afspraken tussen overheden noodzakelijk, gezien de lange doorlooptijden van planprocedures en uitvoeringstermijnen. Wij nemen ook in overweging welke mogelijkheden de provincie Drenthe heeft om de uitvoering van grote rijksprojecten in de tijd naar voren te halen (A28/A32 Meppel, N33) en te voorzien in de geplande uitvoering van eigen projecten. Nu stagneert daarvan een aanzienlijk deel, doordat het Rijk, met name Rijkswaterstaat, zijn bijdrage in de financiering temporeert of zelfs niet nakomt.

Een van de projecten waarvoor de regio dieper in de buidel zal moeten tasten dan was gehoopt is Kolibri. Extra benodigde middelen voor het Kolibri-netwerk zijn reeds verdisconteerd in de hogere bijdrage aan de Regiovisie Groningen - Assen, die al is verwerkt in (het meerjarenperspectief van) de (ontwerp)begroting 2004. Echter, het rijk beschouwt Kolibri als een grotendeels regionale verantwoordelijkheid.

Met de hoofdlijn *Onderwijs en kennisinfrastructuur* onderstrepen wij het grote maatschappelijke belang hiervan. Voor bedrijven en dienstverlenende instellingen is kennis (en daarmee de werknemer) een steeds belangrijker productiefactor. Investeren in kennis en innovatie is nodig om op een steeds internationalere afzetmarkt te kunnen concurreren. Investeren in kennis is investeren in de toekomst.

In Drenthe ligt het opleidingsniveau van de beroepsbevolking lager dan het landelijk gemiddelde. Onderwijsachterstanden treden vroeg op. Uit CITO-toetsen blijkt dat Drentse basisschoolleerlingen slechter scoren dan landelijk. Investeren in scholing en

kennis betekent voor de Drentse burger een grotere kans op werk en voorkomt daarmee de sociale gevolgen van werkloosheid.

Er ligt een dubbele uitdaging die enerzijds is gericht op het bijdragen aan de verbetering van het basis- en voortgezet onderwijs en het verminderen van de uitval uit het onderwijs (voorkomen van jeugdwerkloosheid, verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt). Anderzijds is de versterking van de Drentse onderwijsinfrastructuur noodzakelijk om de concurrentiekracht van het bedrijfsleven te versterken. Hiertoe streven wij naar een betere aansluiting van het onderwijsaanbod op de vraag naar werk en de verbetering van de kennistransfer van scholen en kennisinstellingen naar bedrijven. Niet in de laatste plaats hebben wij daarbij aandacht voor het stimuleren van ondernemerschap en de bevordering van de scholing van werkenden en werkzoekenden.

Het beleidsveld is veelomvattend. Veel actoren houden zich bezig met onderwijs en kennis en innovatie, onder meer gemeenten, ROC's, HBO-instellingen, bedrijven, het Ministerie van OCW, het Ministerie van EZ (Syntens) enzovoorts. De provincie tracht in de gehele keten de leemtes te vinden en met concrete projecten samen met de betrokken actoren, concreet resultaat te boeken.

Een goed woon-, werk- en leefklimaat staat centraal in de hoofdlijn *Veiligheid en sociaal evenwicht*. Vanuit de provinciale rol en verantwoordelijkheid willen wij de komende jaren een bijdrage leveren aan versterking van het gevoel van veiligheid bij de inwoners van onze provincie, het bevorderen van duurzame ontwikkeling en de versterking van het sociaal evenwicht door verbetering van de sociale voorzieningen en de culturele infrastructuur in Drenthe.

Wij willen ons hierbij de komende jaren vooral op enkele belangrijke thema's concentreren.

Ten eerste willen wij een verbetering van de veiligheid door een verdere professionalisering van onze handhavingstaken in samenwerking met andere toezichthouders. Verder willen wij uitvoering geven aan het Liberaliserings Energiemarkt Drenthe-project (LED-project), waarbij naast de provincie en gemeenten ook bedrijven en burgers gebruik kunnen maken van gezamenlijke inkoop. Daarnaast willen wij een aantal groenestroomprojecten opstarten.

In noordelijk verband wordt het initiatief Energy Valley ondersteund.

Ter bevordering van het sociale evenwicht willen wij de totstandkoming van multifunctionele dienstencentra stimuleren en komen tot de opstelling van een jeugdagenda voor de provincie Drenthe om op grond daarvan te komen tot uitvoering van projecten. Verder zullen wij inspelen op de veranderingen die het gevolg zijn van het met ingang van 2004 in werking treden van de Wet op de jeugdzorg.

In 2004 willen wij een aantal projecten op het gebied van de versterking van de culturele infrastructuur met provinciale middelen ondersteunen, waaronder het proces van de vernieuwing van het bibliotheekwerk.

Maatregelen 2004

Zoals aangegeven in de inleiding van deze brief zullen er al in 2004 extra maatregelen en initiatieven nodig zijn. Wij willen direct met de uitvoering van het collegeprogramma beginnen zonder een onverantwoord beslag op de structurele begrotingsruimte te

leggen. Hieronder schetsen wij *indicatief* de financiële gevolgen voor 2004 en geven wij aan hoe wij ons de dekking ervan voorstellen. Van de diverse intensiveringen zult u in de komende periode statenstukken c.q. voorstellen tot wijziging van de begroting van ons ontvangen.

Omschrijving intensivering	Indicatief bedrag 2004
1. Extra storting flexibel beleid	2.000.000
2. Breedbandinternet	2.000.000
3. Ruimte voor water	200.000
4. Revitalisering bedrijventerreinen/parkmanagement	200.000
5. Sanering gasfabriekterreinen	500.000
6. Verplaatsing veehouderijen/EHS	1.000.000
7. Agenda Veenkoloniën	250.000
8. Infrastructuur, mobiliteit en verkeersveiligheid	2.000.000
9. Onderwijs en arbeidsmarkt	500.000
10. Duurzame ontwikkeling	275.000
11. Versterking sociale en culturele infrastructuur	1.000.000
12. Veiligheid en handhaving	100.000
Totaal	10.025.000
Dekking	
Begrotingsruimte 2003	2.834.000
Begrotingsruimte 2004 ¹	3.328.000
Onttrekking saldireserve	3.863.000
Saldo	-

In het navolgende lichten wij deze intensiveringen kort toe.

Ad 1. Extra storting flexibel beleid

De extra storting in de Reserve flexibel beleid is bedoeld om te voorzien in de toenemende behoefte aan cofinanciering voor stedelijk groen en water en herstructurering in het stedelijk gebied en landelijk gebied.

Ad 2. Breedbandinternet

Hiermee willen wij in Drenthe een digitale breedbandinfrastructuur realiseren met een dekkingsgraad van minimaal 85% in 2007.

Ad 3. Ruimte voor water

De te verwachten toename van verplichtingen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water nopen tot extra middeleninzet.

Ad 4. Revitalisering bedrijventerreinen/parkmanagement

Een instrument voor het revitaliseren van bedrijventerreinen is het zogenoemde parkmanagement. Ondernemers kunnen daarmee ondersteund worden in het maken

¹ De begrotingsruimte 2004 is gelijk aan de weergegeven ruimte in de Nota van aanbieding bij de begroting 2004 minus € 1 miljoen verwachte korting in het kader van de Miljoenennota 2004.

van plannen voor revitalisering en het opzetten van een organisatie voor de uitvoering ervan. Daarna kan de verantwoordelijkheid hiervoor worden opgepakt door de gezamenlijke ondernemers.

Ad 5. Sanering gasfabriekterreinen

Op dit moment is er een tekort in de exploitatie voor de sanering van de drie gasfabriekslocaties in Drenthe. Het voorgestelde bedrag is een eerste stap om dit tekort mee op te lossen.

Ad 6. Verplaatsing veehouderijen/EHS

Het gaat hierbij om een extra storting ten behoeve van de bestaande regeling verplaatsing melkveehouderijen. Hiermee wordt het verplaatsen van perspectiefrijke veehouderijen uit of nabij de EHS gestimuleerd.

Ad 7. Agenda Veenkoloniën

Cofinancieringsmiddelen van de provincie Drenthe zijn noodzakelijk om projecten in het kader van de Agenda voor de Veenkoloniën te kunnen realiseren.

Ad 8. Infrastructuur, mobiliteit en verkeersveiligheid

De voorgestelde middelen zijn een eerste stap in de aanpak van knelpunten ten aanzien van de bereikbaarheid in Drenthe.

a. N381 Fietstunnel Scharreveld

Dit project past in de Duurzaam Veilig-filosofie en betreft een intensivering. Doel: verkeersveiligheid. Op deze plaats is dit jaar een dodelijk ongeval gebeurd. Weerszijden van de weg worden voor recreatiedoeleinden gebruikt en dit wordt door de aanleg van een motorcrossbaan nog intensiever. Daarmee verwachten wij ook een toename van (illegaal) afslaand verkeer. De gevaarlijke oversteek wordt met een tunnel veilig gemaakt.

b. Corridorgewijze aanpak maatregelen openbaar vervoer

Drenthe krijgt de komende jaren in het kader van de herziene Gebundelde Doeluitkering aanzienlijk minder middelen, terwijl de verantwoordelijkheden enorm toegenomen zijn. Zodoende is er ingezet op een nieuwe aanpak in nauw overleg met alle Drentse gemeenten. Wij zullen maatregelen uitvoeren op een van de corridors.

c. N854 Herinrichting wegvak N37/Oosterhesselenbrug

De voorgestelde aanpak van deze reconstructie stuit op veel verzet omdat daarvoor bomen moeten worden gekapt. Daarom wordt een bomenbesparend alternatief voorgesteld dat meer kost, maar waarbij de verkeersveiligheid toeneemt en de bomen behouden blijven.

Ad 9. Onderwijs en arbeidsmarkt

Dit betreft projecten gericht op de verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Ad 10. Duurzame ontwikkeling

Aandacht voor duurzame ontwikkeling willen wij met name onderstrepen door het ondersteunen van het LED-project, de uitwerking van het Symposium 2030+ en de inzet voor het project Energy Valley.

Ad 11. Versterking sociale en culturele infrastructuur

Wij zullen een jeugdagenda opstellen voor de provincie Drenthe. Daarbinnen zal een aantal provinciale sleutelprojecten door ons medegefinancierd worden, vooral op het gebied van het voorkomen van vroegtijdig en ongediplomeerd schoolverlaten (in samenhang met ad 9.). Op basis van een evaluatie van de huidige Stimuleringsregeling zorg- en dienstencentra zal een nieuwe provinciale stimuleringsregeling voor multifunctionele accommodaties ontwikkeld worden, ter versterking van het voorzieningenpatroon in Drenthe. Daarnaast willen wij bijdragen aan het proces van de vernieuwing van het bibliotheekwerk.

Ad 12. Veiligheid en handhaving

Voor het verbeteren van veiligheid en handhaving willen wij in 2004 een verdere stap zetten.

Om ook in meerjarenperspectief onze ambities ten volle te kunnen realiseren schieten de beschikbare middelen naar onze verwachting tekort en zijn aanzienlijke aanvullende maatregelen nodig ter vergroting van de financiële ruimte. Op voorhand sluiten wij daarbij geen maatregelen uit. Dat wil zeggen dat wij daarbij denken aan ombuigen en herprioriteren op het gebied van de interne organisatie en/of op externe beleidsterreinen. Ook achten wij in laatste instantie een extra verhoging van het opcententariaf niet uitgesloten. Uitgangspunt blijft uiteraard een sluitende begroting, ook in meerjarenperspectief!

Bij de Voorjaarsnota 2004 brengen wij de gevolgen van de intensiveringen in meerjarenperspectief in beeld en presenteren wij een pakket financiële maatregelen.

Wij verwachten op deze wijze, binnen onze financiële mogelijkheden, meer werk te maken in een veilig en sociaal Drenthe.

Hoogachtend,

, secretaris

, voorzitter